

ГЛОБАЛЬНА КОНКУРЕНЦІЯ В ПОТЕНЦІАЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

© Бохан А.В., 2011

Сучасний розвиток світового економічного простору засвідчує тенденцію формування нових критеріїв конкурентних переваг в умовах науково-технічного прогресу. Пріоритетним і визначальним за цього постає спроможність суб'єктів міжнародних економічних відносин генерувати та реалізовувати відповідні стратегії в контексті здійснення інноваційної інтеграції.

Активізація даного процесу є невід'ємною складовою становлення постіндустріальної економіки, що супроводжується глобальною конкуренцією за економічні, науково-технологічні та екологічні ресурси, масштабною інфраструктурою комерціалізації інновацій, а також динамікою змін середовища зовнішньоекономічної діяльності. За таких умов виникає новий рівень прояву конкуренції між країнами в потенціалі адаптації їх соціально-економічних систем розвитку до вимог світового ринку інноваційної продукції, що передбачає «ефект випередження» в продукуванні нових товарів і послуг, розширенні й оновленні номенклатури виробництва й структури експорту наукомісткої продукції, освоєнні удосконалених екологічних технологій, залученні нових видів відновлювальних ресурсів та ін.

Визначення лідируючих позицій країн-власників технологій на світовому ринку залежить, насамперед, від складності та унікальності товарів. За цього найбільшої цінності набувають метатехнології та гіпертехнології, які характеризуються високою продуктивністю інформатизації, використанням комп'ютерних мереж, впровадженням технологій супутникового зв'язку, розвитком організаційних технологій тощо. Саме тому характер і зміст глобальної конкуренції може визначатися залежно від рівнів «технологічної піраміди», що передбачає ранжування технологій за ступенем впливу їхніх споживачів на ринки інноваційних товарів і послуг. Сила зростання впливу охоплює шість рівнів і визначає динаміку світової конкуренції [1]:

§ *нульовий рівень* – застосування метатехнологій робить неможливим реальну конкуренцію з її розробниками; в обмін на право доступу до метатехнологій суб'єкти ринку надають можливість оперативного контролю за своєю діяльністю 4 відсутність глобальних конкурентів;

§ *перший рівень* – створення нових технологічних принципів на основі НДДКР; їхні власники контролюють і самостійно формують ринки інноваційної продукції з урахуванням пріоритетних напрямів їх реалізації; технології передаються переважно в межах ТНК, які фінансують чи контролюють дослідження 4 відсутність зовнішньої конкуренції;

§ *другий рівень* – реалізація нових технологічних принципів відбувається через ноу-хау; товаровиробники цієї групи безпосередньо контролюють процес реалізації своїх виробів; ноу-хау регулярно надходить на світові ринки технологій; їх продаж передбачає використання ліцензій 4 існує конкуренція на світовому ринку технологій;

§ *третій, четвертий та п'ятий рівень* – товаровиробники використовують ноу-хау, які реалізовувались на другому рівні; якщо товари характеризуються високою складністю, то це дає змогу виробникам контролювати ринки; на четвертому і п'ятому рівнях товари менш унікальні та наукомісткі, контролюються споживачами 4 сильна зовнішня і внутрішня конкуренція.

У зв'язку з цим можна стверджувати про значну диференціацію країн світу в потенціалі доступу до технологій, здатності сприймати й реалізовувати розроблені на більш високому рівні технології, а також розподіляти їх залежно від ступеня складності. Зокрема, в міру старіння кожна конкретна технологія поступово передається країнам за ланцюгом економічної спроможності національних інноваційних систем щодо її впровадження та поширення на певній території.

Внаслідок цього виникає необхідність здійснення країнами (регіонами, компаніями) координації дій щодо якісних трансформацій технологій на різних рівнях системи «технологічної піраміди» у вигляді стратегій екстернальної та інтернальної інноваційної інтеграції.

Екстернальна стратегія інноваційної інтеграції спричиняє розширення міжнародної діяльності компанії за рахунок використання конкурентних інноваційних переваг своїх партнерів на зарубіжних ринках. У процесі досягнення цілей компанією застосовується: 1) стратегія «запозичень», що передбачає використання інноваційного потенціалу національної економікою за рахунок освоєння випуску наукомісткої продукції високорозвинених країн світу та стимулювання розвитку науково-технічного і промислового секторів економіки з метою забезпечення всього інноваційного циклу; 2) стратегія «переносу», що базується на використанні зарубіжного науково-технічного та виробничого потенціалу та його залучення в національну економіку способом прямих іноземних інвестицій, трансферу новітніх технологій. *Інтернальна стратегія інноваційної інтеграції* орієнтована на створення компанією власних закордонних філіалів або дочірніх інноваційних фірм. За цього переважно застосовується стратегія «зростання» – використання власного науково-технічного і виробничого потенціалу, освоєння високих технологій, що забезпечує випуск наукоємної продукції.

Стратегії інноваційної інтеграції найбільш активно використовують транснаціональні корпорації, системно координуючи їх як в горизонтальному, так і вертикальному напрямках реалізації. *Стратегія горизонтальної інноваційної інтеграції* передбачає злиття фірм-продуцентів різних товарів, які за рівнем наукоємності виходять на однаковий рівень і реалізуються через спільну систему розподілу та отримання прибутку. Така інтеграція посилюється через організацію виробництва за кордоном товарів, аналогічних тим, що виробляються в країні базування фірми-засновниці. *Стратегія вертикальної інноваційної інтеграції* – об'єднання фірм, які функціонують у різних виробничих інноваційних циклах; приєднання підприємства-постачальника сировини (матеріалів, напівфабрикатів) до провідної фірми інноваційного виробництва чи фірми сфери розподілу інноваційної продукції.

Водночас, ефективність здійснення ТНК інноваційної інтеграції забезпечується стійкими функціональними зв'язками в структурі світогосподарської системи, що представлена ядром, напівпериферією та акторами глобальної взаємодії. Ядро – ТНК, виконує функцію створення інновацій (нових видів товарів, послуг, способів організації виробництва та методів управління) та розробки новітніх систем технологічного продукування. Інновації та новітні технології дозволяють ТНК зберігати монополізацію в найбільш ефективних і рентабельних галузях виробництва. Напівпериферія за рахунок діючих на ній філіалів ТНК забезпечує масове виробництво продукції за технологіями, що передаються їм від материнських ТНК [2].

Функціональна взаємодія зазначених рівнів і акторів глобальної конкуренції в гео економічній відновлювальній структурі спричиняє новий характер розвитку світогосподарської системи у вигляді формування надприбутків за рахунок інновацій, патентів, мінімізації витрат виробництва. Крім того, в умовах транснаціоналізації бізнесу в деяких регіонах світу можна спостерігати реалізацію *корпоративної стратегії інноваційної інтеграції*, що охоплює «внутрішні» ринки ТНК, на які припадає значна частка світової торгової та інноваційного потенціалу. Характер інноваційної інтеграції в межах внутрішньофірменого простору визначається інтенсифікацією, мобільністю та гнучкістю в розширені форм взаємодії у сфері формальної регіональної економічної інтеграції. Досягнення переваг в глобальній конкуренції відбувається за рахунок: реалізації регіональних інтеграційних проектів як інструменту залучення прямих іноземних інвестицій; уникнення існуючих бар'єрів у світовій економіці не лише між країнами, але й між окремими інтеграційними угрупованнями та ін. [3].

Для України процес входження у простір глобальної конкуренції засвідчує складність багатогранної взаємодії суб'єктів інноваційної інтеграції, що потребує значних ресурсів на створення сприятливого ринкового середовища для реалізації стратегій її здійснення.

1. *Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2 т. – Т. 1 /Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, Л.Л. Антонюк та ін.; За заг.*

ред. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. – К.: КНТЕУ, 2006. – С. 768-769. 2. Зуйков Р. Мировая системность: критерии и трансформация / Р. Зуйков // Мировая экономика и международные отношения. – 2009. – № 8. – С. 57. 3. Либман А. Корпоративная модель региональной экономической интеграции / А. Либман, Б. Хейфец // Мировая экономика и международные отношения. – 2007. – № 3. – С. 16-17.

І.В. Василенко

Національний авіаційний університет

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ НЕГАБАРИТНИХ ТА НАДВАЖКИХ ВАНТАЖІВ АВІАЦІЙНИМ ТРАНСПОРТОМ

© Василенко І.В., 2011

Перевезення великовагових, негабаритних та довгомірних вантажів здійснюються, як правило, відповідно до комплексного проекту, який охоплює всі аспекти підготовчих, основних та заключних робіт. Згідно з визначенням, яке наведено у «Інструкції з організації перевезень вантажів повітряним транспортом» №822 [1], великоваговим є вантаж, одне місце якого перевищує за вагою 150 кг.

Обслуговуванню надважких, довгомірних та негабаритних вантажів на авіаційному виді транспорту присвячено небагато наукових праць. Вирішенню проблем організації авіаційних перевезень унікальних негабаритних вантажів присвячено наукову роботу А. Матовнікова [2]. Негабаритними вантажами на авіаційному транспорті, на думку ряду дослідників Т. Габрієлової, С. Литвиненко, А. Матовнікова [2, 3], можна назвати ті вантажі, які перевозяться виключно за допомогою спеціальних рампових ПС середньої та великої вантажопідйомності типу Іл-76, Ан-124-100 та Ан-225. Виключно на останніх двох типах ПС можна здійснити авіаційне перевезення надважких, нестандартних та негабаритних вантажів, таких як: металеві конструкції великого розміру, промислове обладнання, аерокосмічна техніка, судна, спеціалізована тяжка колісна та гусенична техніка, моновантажі.

До перевезення ПС типів Ан-124-100 та Ан-225 допускаються транспортабельні на авіаційному транспорті вантажі, які підготовлені вантажовідправником до перевезення. При цьому має бути зазначена вага, об'єм та координати центру тяжіння. Габаритні розміри вантажу мають забезпечити можливість їх завантаження чи вивантаження. При цьому має бути забезпечено відповідний зазор між вантажем та ободами вантажної кабіни ПС. Також на вантажі, який перевозиться має бути достатня кількість вузлів для швартування його до вантажного полу кабіни ПС. Обов'язковим з контакт із замовником в процесі опрацювання заявки на перевезення, що дозволяє вирішити питання по доопрацюванню або зміні конструкції підстави, забезпечити необхідну кількість швартувальних елементів, і зрештою ухвалити рішення на перевезення. Замовниками таких послуг є Lockheed Martin, Boeing, NASA, Siemens, Volkswagen, General Electric. Вантажі військового призначення перевозяться здебільшого авіакомпаніями „Волга-Днепр” та „Авіалінії Антонова” за довгостроковим контрактом з транспортним відділом НАТО. Достатньо стабільними замовленнями є перевезення гуманітарних вантажів під егідою ООН [4].

Автором виявлено, що для складних великовагових, негабаритних та довгомірних вантажів процес проектування перевезення ведеться у дві стадії: розробка проекту та оформлення робочої документації, в той же час якщо вантаж не є технічно складним, тоді процес проектування перевезення здійснюється у одну стадію, тобто розробка робочого проекту. Розробкою відповідних